

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 25Cb/40/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121569837
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lukáš Ilenin
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2022:6121569837.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I sudcom JUDr. Lukášom Ileninom v spore žalobkyne XX/XXX, s.r.o., so sídlom v N. republike, U. XX - W., W. 16/924, IČ: 27 112 951, zastúpenej Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kadnárova 83, IČO: 47 232 765, proti žalovanej KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o zaplatenie 1.307,68 eura s príslušenstvom, takto

rozhodol:

- I. Súd žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietá.
- II. Žalovanej súd nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica domáhala proti žalovanej zaplatenia sumy 1.307,68 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 1.307,68 eura od 23.08.2019 do zaplatenia, zaplatenia paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v sume 40 eur, ako aj náhrady trov konania. Návrh odôvodnila tým, že 13.12.2018 došlo ku škodovej udalosti, pri ktorej bolo poškodené motorové vozidlo F.F., V.: XAB-XX-XX vo vlastníctve žalobkyne. Vozidlo bolo opravené, pričom žalobkyni vznikla škoda v celkovej výške 271.079 Kč (10.547,99 eura) vrátane zapožičania náhradného vozidla. Škodovú udalosť zaviniel vodič motorového vozidla V.: Q ktorý svoju vinu priznal. Žalovaná v oznámení o poskytnutí poistného plnenia znížila náhradu škody o 15 % z dôvodu, že v čase škodovej udalosti nebol použitý výstražný trojuholník za vozidlom žalobkyne, a teda k vzniku škody došlo v dôsledku zavineného protiprávneho konania žalobkyne. S týmto tvrdením žalovanej žalobkyňa nesúhlasila a obrátila sa na súd.

2. Okresný súd Banská Bystrica vydal 01.02.2022 platobný rozkaz sp. zn. 8Up/1988/2021, ktorým návrhu žalobkyne v celom rozsahu vyhovel.

3. Proti platobnému rozkazu podala žalovaná odpor. Okrem iného vzniesla námietku premlčania nároku žalobkyne, pretože tento bol uplatnený po uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej doby. Poukázala na to, že k nehode došlo 13.12.2018. V ten istý deň účastníci nehody spisali záznam o dopravnej nehode, a preto v tento deň žalobkyňa vedela, kto je za nehodu zodpovedný. Dňa 20.06.2019 bola vystavená faktúra č. 2019255, na základe ktorej bola určená výška škody. Samotná žaloba (návrh na vydanie platobného rozkazu) bola podaná 13.12.2021, a teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, ktorá uplynula 20.06.2021, kedy žalobkyňa mala vedomosť o výške škody a aj o tom, kto za škodu zodpovedá.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k odporu žalovanej k námietke premlčania uviedla, že jej nárok premlčaný nie je, pretože v zmysle § 104 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“)

pri právach na poistné plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti. Ku vzniku škody došlo 13.12.2018, premlčacia doba začala plynúť 13.12.2019 a k premlčaniu by došlo až 14.12.2022. Návrh na vydanie platobného rozkazu bol podaný 13.12.2021, a preto tento nárok premlčaný byť nemôže.

5. Žalovaná v podaní z 30.06.2022 nesúhlasila s tvrdeniami žalobkyne, pretože § 104 Občianskeho zákonníka sa aplikuje len pri plnení priamo z poistnej zmluvy, t. j. keď žalobca je poisteným a žalovaným je poisťovňa. Pri zodpovednostnom poistení v tomto spore aplikácia § 104 Občianskeho zákonníka neprichádza do úvahy. Vyjadrenie žalovanej bolo žalobkyňi doručené 06.07.2022.

6. Vo veci sa uskutočnilo pojednávanie 21.10.2022, na ktorom sa zúčastnili strany sporu. Strany sporu zotrvali na svojich písomných vyjadreniach.

7. Na základe doteraz uvedeného súd konštatuje, že spornou medzi stranami sporu je v prvom rade otázka premlčania nároku žalobkyne. Strany neurobili spornými skutkové okolnosti vedúce ku vzniku skutočnej škody na strane poškodeného - žalobkyne, t.j. vlastníka motorového vozidla poškodeného v dôsledku škodovej udalosti zavinennej motorovým vozidlom poisteným u žalovanej na základe zmluvy o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Na tomto mieste súd zároveň dodáva, že aplikácia právnych predpisov Slovenskej republiky nebola ani jednou zo sporových strán namietaná, pričom táto aplikácia je odôvodnená bodom 8. až 10. tohto rozsudku. Podľa záznamu o dopravnej nehode z 13.12.2018 došlo k nehode na R1 pri Vlčkovciach pred výjazdom na Sereď, t. j. na území Slovenskej republiky, a teda rozhodným právom podľa bodu 9. tohto rozsudku sú vnútorné predpisy Slovenskej republiky.

8. Súd následne uvádza relevantné právne normy. Podľa vyhlášky č. 130/1976 Zb. ministra zahraničných vecí o Dohovore o práve použiteľnom na dopravné nehody dňa 4. mája 1971 bola v Haagu na XI. zasadaní Haagskej konferencie o medzinárodnom súkromnom práve dojednaný Dohovor o práve použiteľnom na dopravné nehody (ďalej len „dohovor“).

9. Podľa Článku 3 dohovoru rozhodným právom sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode.

10. Podľa Článku 8 bod 8 dohovoru rozhodné právo určuje najmä premlčanie a zánik práva uplynutím času, včítane pravidiel počítania začiatku, prerušenia alebo zastavenia tohto času.

11. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o PZP“), ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy.

12. Podľa § 15 ods. 2 zákona o PZP na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

13. Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

14. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

15. Podľa § 104 Občianskeho zákonníka pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

16. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

17. Podľa § 262 ods. 1 a 2 C. s. p. o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie

po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Súd aplikoval citované právne normy na zistený skutkový stav. Súd v prvom rade považuje za potrebné uviesť, že medzi stranami sporu nejde o žiadny obchodnoprávny vzťah, t. j. nejde o záväzkový vzťah medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. Žalovaná je len poisťovateľom, voči ktorému zákon o PZP umožňuje poškodenému uplatniť nárok na náhradu škody. Vzťah poškodeného a poisťovateľa škodcu je vzťahom špecifickým vyplývajúcim zo záväzku poisťovateľa z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla voči poistenému škodcovi plniť náhradu škody priamo poškodenému, pričom poškodenému osobitný zákon o povinnom zmluvnom poistení dáva i priamy nárok voči poisťovateľovi na plnenie, ktorým mu bude táto škoda nahradená (v § 15 ods. 1 PZP) - porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/2/2021 z 29.04.2022.

19. Ak odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, do uplatnenia práva na náhradu škody uplynie lehota uvedená v § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a žalovaná namieta premlčanie, právo sa premlčalo. Neprichádza potom už do úvahy posudzovanie otázky premlčania aj z hľadiska objektívnej premlčacej lehoty uvedenej v ustanovení § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ani keď ide o škodu spôsobenú úmyselne. Úmyselné uskutočnenie škodnej činnosti má len ten význam, že namiesto v objektívnej lehote troch rokov sa právo premlčuje, ak nejde o škodu na zdraví, najneskoršie za 10 rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla.

20. Následne súd posúdil otázku premlčania podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka za účelom určenia, kedy začala plynúť premlčacia doba. Občiansky zákonník v tomto ustanovení viaže premlčanie práva uplynutím subjektívnej dvojročnej premlčacej doby na podmienku vedomosti poškodeného a/ o škode (nie iba o protiprávnom úkone, či o škodnej udalosti) ako o určitej majetkovej alebo nemajetkovej ujme určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyčíslieť v peniazoch do takej miery, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť aj na súde; okamih vzniku škody, resp. vedomosť poškodeného o škode sa pritom nemusí zhodovať s okamihom škodnej udalosti či s protiprávnym konaním, b/ o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, t.j. o zodpovedajúcom subjekte. Pri posudzovaní otázky, kedy sa poškodený dozvedel o tom, kto za škodu zodpovedá, treba vychádzať z preukázanej skutočnej vedomosti poškodeného o tomto prvku (nestačí teda len možnosť dozvedieť sa o ňom). Zároveň ale platí, že táto vedomosť nezávisí na tom, či a kedy si poškodený (v danom spore žalobkyňa) zabezpečí dostatok dôkazov alebo kedy sa vytvorí pre neho priaznivejšia procesná situácia na to, aby skutkové okolnosti, o ktorých má vedomosť, mohol v súdnom konaní preukázať.

21. Poškodený sa dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá, v okamihu, kedy preukázateľne získal informáciu o tých skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, ktorá určitá (konkrétne) osoba za škodu zodpovedá. Nemusí však ísť o nespochybniteľnú istotu o takomto zodpovedajúcom subjekte.

22. Pre posúdenie tohto sporu a vznesenej námietky premlčania súd vychádzal z toho, že žalobkyňa sa o osobe škodcu dozvedela 13.12.2018. Súd vychádzal z predloženého záznamu o dopravnej nehode z 13.12.2018, v ktorom je uvedené, že nehodu zavinil vodič vozidla B, t. j. U. jazdaci na motorom vozidla D. L., V.: Q Poisťovateľom predmetného motorového vozidla je žalovaná, čo žalovaná nenamietala. V zázname o dopravnej nehode účastníci vylúčili spoluvinu žalobkyne, ako aj jej vinu. Vedomosť o osobe škodcu preto žalobkyňa preukázateľne získala 13.12.2018.

23. Pri posudzovaní otázky, kedy sa žalobkyňa dozvedela o škode, treba v zmysle vyššie uvedeného vychádzať z preukázanej skutočnej vedomosti žalobkyne o vzniknutej škode (nestačí teda len možnosť dozvedieť sa o nej), teda kedy nadobudla vedomosť o rozsahu majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch, a to aspoň v približnej sume s možnosťou jej dodatočného spresnenia, t.j. ktorú bolo možné natoľko objektívne vyčíslieť v peniazoch, aby poškodená svoj nárok na náhradu škody mohla uplatniť aj na súde. Ide teda o vedomosť nielen o vzniku a existencii škody, ale aj o jej výške.

24. V danom spore sa podľa súdu žalobkyňa o škode dozvedela 20.06.2019, pretože v tento deň bola vystavená faktúra č. 2019255 za opravu poškodeného motorového vozidla a prenájom náhradného vozidla znejúca na sumu 271.079 Kč s DPH a s dátumom splatnosti 04.07.2019. Vystavením faktúry

je škoda objektívne vyčíslená v peniazoch s možnosťou uplatnenia na súde, t. j. ide o rozhodujúci okamih, kedy sa žalobkyňa dozvedela o škode z hľadiska premlčania. Žalobkyňa pritom nenamietala, že by jej faktúra bola doručená iný deň než 20.06.2019. Pri nároku škody z poškodenia vozidla v rámci povinného zmluvného poistenia začína plynúť subjektívna lehota najneskôr od doručenia faktúry za opravu motorového vozidla poškodenému, nakoľko faktúra poskytuje poškodenému presnú informáciu o škode a jej reálnej výške (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/9/2021).

25. Sumarizujúc predchádzajúce body, má súd za to, že premlčacia doba začala pri vedomosti o škode plynúť 20.06.2019 a pri vedomosti o osobe škodcu 13.12.2018, a teda ak bol nárok uplatnený až 13.12.2021 (podľa potvrdenia o prijatí návrhu Okresným súdom Banská Bystrica) je potom premlčaný. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania takto zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom stanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej stanoveným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo priznať. Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov.

26. V nadväznosti na uvedené, ak sa teda žalobkyňa dozvedela o škode 20.06.2019 a o osobe, ktorá za škodu zodpovedá 13.12.2018 a nárok uplatnila až 13.12.2021 je tento nárok celkom zjavne premlčaný, pretože k premlčaniu došlo uplynutím 20.06.2021 - po uplynutí dvoch rokov od kedy sa žalobkyňa dozvedela o škode a o osobe škodcu. Z dôvodu, že žalovaná vznesla námietku premlčania a súd vyhodnotil nárok žalobkyne ako premlčaný, t. j. námietka je dôvodná, neostávalo súdu iné než žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietnuť. Z tohto dôvodu je, ako bolo v predchádzajúcom bode naznačené, právne irelevantné zaoberať sa správnosťou zníženia náhrady škody zo strany žalovanej, prípadne hodnotením iných dôkazov než sú tie, ktoré sú dôležité pre posúdenie premlčania.

27. Záverom súd poukazuje aj na to, že § 104 Občianskeho zákonníka je neaplikovateľný. Súd odkazuje na rozhodnutie najvyššej súdnej authority - Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/9/2021 z 31.03.2022. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí uviedol, že „Jedná sa o výklad ustanovenia § 15 ods. 2 v spojení s § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka týkajúceho právneho posúdenia uplynutia premlčacej doby, keď do úvahy zobral len plynutie objektívnej doby podľa § 106 ods. 2 OZ a nie aj plynutie subjektívnej doby a najmä správneho právneho posúdenia začiatku jej plynutia podľa § 106 ods. 1 OZ. Podľa § 106 ods.1 OZ subjektívna premlčacia doba je dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný (primárny) subjektívny prvok, pozostávajúci z toho, kedy sa poškodený dozvie nielen o škode, ale sa dozvie aj to, kto za túto škodu zodpovedá. Ak nárok na náhradu škody tvorí neoddeliteľný celok, premlčacia doba začína plynúť až vtedy, keď sa poškodený dozvie celú výšku škody. Súdy nižšej inštancie (t. j. aj odvolací súd, ktorý sa vo všeobecnosti stotožnil s dôvodmi súdu prvej inštancie) v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia stanovili začiatok jej plynutia od okamihu doručenia oznámenia o výsledku poistného šetrenia, ktoré dovolací súd považuje za nesprávne. V predmetnom ustanovení § 106 ods. 1 CSP sa zreteľne uvádza, že právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode, pričom za uvedené nemožno považovať oznámenie o výsledku poistného šetrenia, nakoľko v predmetnom prípade jednak z daného oznámenia sa nedala zistiť výška škody a po ďalšie nešlo o prvý moment, kedy sa poškodený dozvedel o výške škody (faktúra za opravu poškodeného vozidla). Škoda a poistné plnenie sú dva samostatné právne inštitúty, pričom pri uplatnení nároku poškodeného voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení nemožno subjektívnu vedomosť o škode stotožňovať s okamihom, keď sa poškodený dozvie o výsledku poistného šetrenia. Z ustanovenia § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení vyplýva, že na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi v povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila (§ 15 ods. 2 PZP). Poznámka 22 v tomto ustanovení priamo odkazuje na § 106 OZ. Z uvedeného ustanovenia teda vyplýva, že pri nároku poškodeného voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení zákon odkazuje na posudzovanie premlčania podľa rovnakých predpokladov, ako je to uvedené v § 106 OZ, a teda neupravuje žiadnu výnimku alebo

iné pravidlo pre začiatok behu subjektívnej, či objektívnej premlčacej doby ako je inak uvedená v § 106 OZ. Poškodený si pre úspešné uplatnenie svojho nároku na náhradu škody podľa § 15 ods. 1 o povinnom zmluvnom poistení voči poisťovateľovi musí tento nárok uplatniť včas. Poškodený môže uvedený nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla uplatniť tak voči škodcovi, ale aj priamo voči poisťovateľovi, s ktorým má škodca uzavretú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Voči každému tomuto subjektu sa mu právo na náhradu škody za zákonných pravidiel uvedených v § 106 Občianskeho zákonníka premlčuje samostatne (podľa okamihov uplatnenia nárokov voči nim a behu premlčacích dôb), a teda ak si neuplatní včas svoj nárok napr. voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení, bez ďalšieho neznamená, že ho nemohol predtým uplatniť včas voči škodcovi alebo naopak. Taktiež môže svoj nárok uplatniť aj voči oboj subjektom súčasne. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nároku na náhradu škody voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., je podľa § 106 ods.1 Občianskeho zákonníka rozhodujúci okamih kedy sa poškodený preukázateľne dozvedel o škode (napr. z dokladu o cene opravy poškodeného motorového vozidla) a kto za ňu zodpovedá a nie okamih doručenia oznámenia o výsledku poistného šetrenia zo strany poisťovateľa (ktorým poisťovateľ len oznamuje poškodenému, či a v akom rozsahu poskytne poškodenému plnenie na uplatnený nárok na náhradu škody).. . úlohou odvolacieho súdu bude zaoberať sa správnym právnym posúdením behu subjektívnej premlčacej lehoty, teda v súlade s vyššie uvedenou právnou úpravou, ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu k aplikácii a výkladu § 106 Občianskeho zákonníka“. Súd preberá argumentáciu najvyššieho súdu a v plnom rozsahu na ňu odkazuje. Odkaz žalobkyne na § 104 Občianskeho zákonníka je preto nedôvodný.

28. Súd ďalej poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/2/2021 z 29.04.2022. Podľa tohto rozhodnutia „vzťah medzi škodcom, poškodeným a poisťovateľom navzájom je potrebné rozlišovať. Zatiaľ čo vzťah poškodeného a škodcu je vzťahom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (vyplývajúci z § 427 a nasl. OZ), tak vzťah medzi poisťovateľom a poisteným škodcom je vzťahom z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom (zák. č. 381/2001 Z.z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla). Tento vzťah medzi poisťovateľom a poisteným škodcom je určený a vzájomné plnenie je limitované zákonnými i zmluvnými poistnými podmienkami, ktoré upravujú napr. do akých limitov je poisťovateľ povinný a komu plniť pri nastaní náhodnej poistnej udalosti, prípadne v akých prípadoch a do akého rozsahu si môže, ak za poisteného škodu nahradí, uplatniť poisťovateľ regresný nárok voči poistenému škodcovi a pod. Vzťah poškodeného a poisťovateľa škodcu je vzťahom špecifickým vyplývajúcim zo záväzku poisťovateľa z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla voči poistenému škodcovi plniť náhradu škody priamo poškodenému, pričom poškodenému osobitný zákon o povinnom zmluvnom poistení dáva i priamy nárok voči poisťovateľovi na plnenie, ktorým mu bude táto škoda nahradená (v § 15 ods. 1). Povinnosť poisťovateľa plniť poistné plnenie priamo poškodenému je teda záväzkom poisťovateľa voči poistenému (škodcovi) vyplývajúci z ich zmluvného poistného vzťahu (§ 823 OZ; § 4 a § 15 ods. 1 veta prvá zákona o povinnom zmluvnom poistení), teda plní poškodenému aj keď si tento priamo náhradu škody voči nemu neuplatní. Táto povinnosť mu vyplýva z poistnej zmluvy uzavretej so zodpovedným škodcom ako poisteným, resp. zo zákona o povinnom zmluvnom poistení. V prípade, že si poškodený uplatní priamo nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení, prípadné premlčanie tohto nároku sa posudzuje podľa rovnakej právnej úpravy ako platí na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, t.j. premlčanie priameho nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení, ako aj nároku na náhradu škody voči zodpovedajúcemu škodcovi podľa § 427 OZ sa posudzuje podľa ustanovení o behu premlčacej lehoty pri náhrade škody upravenej v Občianskom zákonníku, teda podľa § 106 OZ (na ktoré ustanovenie odkazuje zákonná poznámka č. 22 pri § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení). Z § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení (a poznámky k nemu) teda jednoznačne vyplýva, že na premlčanie nároku poškodeného voči poisťovateľovi sa neaplikuje § 104 OZ. Nárok poškodeného na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla voči poisťovateľovi a nárok na náhradu tejto škody voči škodcovi sa však premlčujú samostatne. Poškodený preto v snahe predísť premlčaniu nároku si musí svoj nárok uplatniť voči každému povinnému subjektu včas (viď napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 2MCDo/9/2013 z 27. augusta 2014). Uplatnenie nároku len voči jednému z povinných subjektov (napr. len voči škodcovi) neznamená uplatnenie nároku aj voči druhému povinnému subjektu (napr. voči poisťovateľovi). Medzi poškodeným a poisťovateľom aj v prípade priameho nároku poškodeného na

náhradu škody podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení, nejde o vzťah zodpovednosti za škodu, nakoľko zodpovednostný vzťah vzniká len medzi poškodeným a tým, kto mu spôsobil škodu, teda škodcom (poisťovňa ním nie je). Poškodený sa ani nestáva účastníkom právneho vzťahu z poistenia škodcu (neviaže ho zmluva o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie je jej účastníkom a ani sa nestáva účastníkom tohto vzťahu po poistnej udalosti), má len v zmysle osobitného predpisu priznaný osobitný priamy nárok voči poisťovateľovi na náhradu škody spôsobenej poisteným škodcom. Priamy nárok poškodeného voči poisťovateľovi zo zákonného zmluvného poistenia škodcu upravený v § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení je posilnením postavenia poškodeného pri tomto type náhrady škody. Ide o zvýšenú ochranu poškodeného, aby jeho právo na náhradu škody bolo garantované aj vtedy, ak poistený porušil poistnú zmluvu takým spôsobom, že by poisťovateľ vo vzťahu k nemu síce mohol odmietnuť plnenie z poistenia zodpovednosti, ale nemôže tak urobiť vo vzťahu k poškodenému.“. Neexistuje preto žiadny dôvod, pre ktorý by mal súd na tento spor aplikovať § 104 Občianskeho zákonníka, pričom dôvody sú zreteľne vysvetlené najvyššou súdnou autoritou a súd nemá dôvod sa od týchto záverov odkláňať.

29. Aj Krajský súd v Bratislave v rozhodnutí sp. zn. 5Co/140/2020 z 22.02.2022 uviedol, že „poistné plnenie v tomto prípade chápeme ako plnenie (náhradu škody) ktoré poskytuje poisťovateľ v dôsledku uzavretej poistnej zmluvy s poistencom poškodenému. Stále sa však jedná o vyplatenie náhrady škody žalobcovi. Samotným cieľom poistenia je iba zabezpečenie prostriedkov na zaplatenie škôd spôsobených iným na zdraví alebo na majetku. Z povinného zmluvného poistenia sa teda hradí náhrada škody spôsobená poistencom poškodenému prostredníctvom poisťovateľa. Rovnaký právny názor prezentuje aj Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý vo svojom uznesení I. ÚS 406/2015 zo dňa 07.10.2015 uvádza, že napriek skutočnosti, že poškodený v prípade zániku spoločnosti, ktorá za škodu zodpovedá, má nárok priamo voči kancelárii, neznamená to, že ide o nárok z poistnej zmluvy, ktorej účastníkom bol poškodený, ale je to stále nárok na náhradu škody, ktorý hradí kancelária v rozsahu, v akom by ju hradila za poisteného (ktorý za škodu zodpovedá). Nemožno preto aplikovať ustanovenie § 104 OZ ako pri plnení z poistenia, ale ustanovenie § 106 ods. 1 OZ, ako to správne uzavrel súd prvého stupňa. V tomto smere odvolací súd taktiež uvádza, že § 104 OZ rieši uplynutie premlčacej lehoty pri právach na plnenie z poistenia. Toto právo vznikne, ak nastala poistná udalosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poisťovateľa plniť poistníkovi, pričom právo na poistné plnenie má zásadne poistník s dvomi výnimkami: 1/ tretia osoba v dôsledku dohody medzi poistníkom a poisťovňou uvedená vo všeobecných poistných podmienkach poistnej zmluvy alebo 2/ ak tak ustanoví osobitný zákon (napr. určenie oprávnenej osoby v prípade smrti poisteného). Teda žalobca ani nie je poistník, ani sa naňho nevzťahuje ani jedna z dvoch možných výnimiek kedy si môže poistenie nárokovať niekto iný než poistník.“. Rovnako Krajský súd v Bratislave v rozhodnutí sp. zn. 8Co/113/2021 z 23.11.2021 uviedol, že „súd prvej inštancie na posúdenie premlčania správne aplikoval ustanovenia § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka stanovujúce kombináciu subjektívnej a objektívnej premlčacej lehoty. Ich použitie v prejednávanej veci vyplýva nielen zo samotnej povahy uplatňovaného nároku na náhradu škody, ale je tiež priamo dané špeciálnym ust. § 15 ods. 2 ZoPZP, ktoré rieši režim premlčania špecificky pri tomto konkrétnom type nároku. Určuje, že "na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila" a v poznámke 22) k danému ustanoveniu výslovne odkazuje na použitie § 106 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd považuje použitie § 104 Občianskeho zákonníka v danom prípade za neprípustné. Úprava premlčania podľa uvedeného ustanovenia je v rozpore s príslušnou úpravou podľa § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a teda aj § 15 ods. 1, 2 ZoPZP a nezodpovedá samotnému základu žalovaného nároku. Odvolací súd sa plne stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o nemožnosti aplikácie § 104 Občianskeho zákonníka, ktorý založil na správnom posúdení povahy uplatňovaného nároku. Súd prvej inštancie náležite poukázal na rozhodujúcu skutočnosť, že predmetom sporu nie je nárok poisteného na poskytnutie poistného plnenia, pričom medzi stranami sporu ani žiaden poistný vzťah nevznikol. Ako už bolo uvedené vyššie, požadované peňažné plnenie predstavuje náhradu spôsobenej škody (tzv. skutočná škoda) a žalovaný (pasívne legitimovaný v zmysle § 15 ods. 1 ZoPZP) v tomto konaní fakticky vystupuje namiesto škodcu ako zodpovedného subjektu - v jeho právnom postavení. Predmetný nárok na náhradu škody nemožno nesprávne stotožňovať a zamieňať s plnením na základe poistnej zmluvy (poistné plnenie). V preskúmvanej veci odvolací súd nepovažuje za správnu žalobcom poukazovanú aplikáciu § 104 Občianskeho zákonníka, na základe ktorej by malo dochádzať k posunu začiatku plynutia premlčacích lehôt podľa § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd poukazuje na to, že § 104 Občianskeho zákonníka určuje plynutie premlčacej lehoty špecificky pre nároky poisteného na poskytnutie poistného plnenia, kde sa (z dôvodu absencie osobitnej úpravy premlčacej lehoty)

posun začiatku plynutia premlčanej lehoty aplikuje na všeobecnú 3-ročnú premlčaciu lehotu (§ 101 Občianskeho zákonníka). Naproti tomu, súdom prvej inštancie správne identifikovaný a aplikovaný režim premlčania v § 106 ods. 1 aj 2 Občianskeho zákonníka obsahuje osobitnú komplexnú úpravu s rozdielnou dĺžkou premlčacích lehôt ako aj momentom začiatku ich plynutia. Pokiaľ sa teda žalobca odvolával na záver všeobecného súdu (rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica zo dňa 30.01.2020, sp. zn. 16Co/4/2019), ktorý považoval za správne na posúdenie premlčania nároku v zmysle § 15 ZoPZP aplikovať režim kombinujúci právne úpravy premlčania podľa § 104 (moment začiatku plynutia) a § 106 Občianskeho zákonníka (dĺžka premlčacích lehôt), konajúci odvolací súd sa s týmto záverom nestotožnil. Takéto posúdenie premlčania žalovaného nároku v prejednávanej veci je podľa jeho názoru vnútorne rozporné - nezodpovedajúce samostatnému charakteru úprav premlčania podľa § 104 a § 106 viažucich sa na rozdielny typ nárokov, tiež nesúladne povahe uplatňovaného nároku na náhradu škody, ako aj priamo priečiace sa úprave jeho právneho základu v § 15 ods. 1 a 2 ZoPZP, a teda nesprávne.“. Súd ďalej poukazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/72/2018 z 28.07.2021, ktoré rovnako konštatuje, že „s poukazom na ust. § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. v preskúmvanej veci mal žalobca možnosť uplatniť nárok na náhradu škody buď od škodcu U. M., žalovanej (poisťovne) alebo od oboch naraz, pričom začatie plynutia premlčacej doby sa u každého posudzuje osobitne. V prejednávanej veci nebolo možné aplikovať na premlčanie nároku žalobcu voči poisťovateľovi ust. § 104 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalobca vo vzťahu k poisťovni nebol poisteným (jeho právnym nástupcom titulom postúpenia), neuplatňoval si nárok ako zmluvná strana poisťovnej zmluvy, ale ako poškodený na základe zákona č. 381/2001 Z.z. Odvolací súd poukazuje na poznámku č. 22 k ust. § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., ktorá výslovne odkazuje na ust. § 106 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje premlčanie práva na náhradu škody.“ Napokon súd odkazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Cob/101/2020 zo 16.06.2021 „odvolací súd sa s uvedeným výkladom dotknutých ustanovení § 15 ods. 2 zákona o PZP a § 104, § 106 OZ plne stotožňuje. Takáto interpretácia zodpovedá pravidlám formálnej logiky, potrebám praxe i samotnému zneniu ustanovenia § 15 ods. 2 zákona o PZP. Vzhľadom na uvedené sa na posudzovaný prípad neaplikuje ustanovenie § 104 OZ. Ustanovenie § 15 ods. 2 zákona o PZP výslovne ustanovuje, že na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi, platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. V poznámke pod čiarou č. 22 k ustanoveniu § 15 ods. 2 zákona o PZP je odkaz na § 106 Občianskeho zákonníka.“. Rovnaký záver je uvedený aj v rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Cob/53/2020 zo 17.03.2021.

30. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v súlade s § 262 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. Žalovaná bola v celom rozsahu úspešná, keďže súd žalobu žalobkyne zamietol. Žalovaná by preto mala nárok na náhradu trov konania proti žalobkyni v celom rozsahu 100%. Keďže ale žalovaná nebola zastúpená advokátom a z obsahu spisu súd zistil, že iné trovy žalovanej nevznikli, súd v súlade s Čl. 17 Základných princípov C. s. p. zakotvujúcim procesnú ekonómiu rozhodol priamo a nárok na náhradu trov konania žalovanej proti žalobkyni nepriznal. Navyše na pojednávaní konanom 21.10.2022 žalovaná súdu uviedla, že trovy konania jej nevznikli.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia odvolanie na Okresnom súde Bratislava I.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.